

LIETUVOS RESPUBLIKOS TERMINŲ BANKO ĮSTATYMAS

2003 m. gruodžio 23 d. Nr. IX-1950
Vilnius

PIRMASIS SKIRSNIS BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

Šis Įstatymas nustato:

- 1) Lietuvos Respublikos terminų banko kūrimą, tvarkymą, naudojimą ir finansavimą;
- 2) Lietuvos Respublikos terminų banką tvarkančių, jam duomenis teikiančių ir juos naudojančių juridinių ir fizinių asmenų pareigas, teises ir atsakomybę.

2 straipsnis. Pagrindinės šio Įstatymo sąvokos

1. **Aprobuotas terminas** – terminas, patvirtintas Valstybinės lietuvių kalbos komisijos ir vartojamas arba teikiamas vartoti Lietuvos Respublikos teisės aktuose.

2. **Ekspertas** – asmuo, turintis terminologo kompetenciją vertinti terminų banko terminų ir jų straipsnių kokybę ir įrašytas į Valstybinės lietuvių kalbos komisijos patvirtintą ekspertų sąrašą.

3. **Ekspertizė** – terminų banko terminų ir jų straipsnių kokybės tyrimas turint terminologo kompetenciją. Ekspertizės rezultatai fiksuojami ekspertizės akte.

4. **Lietuvos Respublikos terminų bankas** (toliau – **terminų bankas**) – valstybės informacinė sistema, kurią sudaro nustatyta tvarka sutvarkytų ir internete pateiktų aprobuotų, teiktinų lietuvių kalbos terminų straipsnių rinkinių ir neteiktinų terminų visuma.

5. **Lietuvos Respublikos terminų banko metodika** – Valstybinės lietuvių kalbos komisijos patvirtintos terminų banko kūrimo, tvarkymo ir naudojimo taisyklės.

6. **Neteiktinas terminas** – pagrindinių terminologijos principų ir lietuvių kalbos taisyklingumo reikalavimų neatitinkantis žodis ar žodžių junginys, kurį privaloma keisti taisyklingu – aprobuotu arba teiktinu – terminu.

7. **Teiktinas terminas** – žodis ar žodžių junginys, atitinkantis pagrindinius terminologijos principus ir lietuvių kalbos taisyklingumo reikalavimus.

8. **Terminas** – žodis arba pastovus žodžių junginys, kuriuo įvardijama mokslo, technikos, meno ar kitos visuomenės gyvenimo srities speciali sąvoka arba daiktas.

9. **Terminija** – atskiros srities ar visų sričių terminų visuma.

10. **Terminologo kompetencija** – išsilavinimo ir specialaus pasirengimo arba profesinės veiklos būdu įgytas mokslo, technikos, meno ar kitos visuomenės gyvenimo srities išmanymas, reikalingas ekspertizei atlikti.

11. **Termino straipsnis** – pagrindinis Lietuvos Respublikos terminų banko vienetas, kurį sudaro terminas, jo apibrėžtis, įvardijamos sąvokos srities žymuo ir kiti reikalingi duomenys, nurodyti Lietuvos Respublikos terminų banko metodikoje.

12. **Terminų straipsnių rinkinys** – kurios nors dalykinės srities terminų straipsnių visuma.

3 straipsnis. Terminų banko struktūra

1. Terminų banką sudaro lietuvių kalbos terminų straipsnių rinkiniai, pateikti pagal Lietuvos Respublikos terminų banko metodikoje nustatytą sąvokų sričių klasifikaciją.

2. Terminų banko terminai yra aprobuoti, teiktini ir neteiktini.

4 straipsnis. Terminų banko tvarkymas

1. Terminų banką kuria, jo veikimą, nuolatinę priežiūrą ir duomenų atnaujinimą užtikrina terminų banko tvarkytojai – Valstybinė lietuvių kalbos komisija (toliau – Kalbos komisija) kartu su Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarija.

2. Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarija užtikrina reikalingos Terminų bankui veikti techninės ir programinės įrangos suteikimą arba sukūrimą, veikimą, priežiūrą ir atnaujinimą.

3. Terminų bankas pildomas tik pagal Lietuvos Respublikos terminų banko metodiką.

4. Aprobuotų, teiktinų terminų straipsnius ir neteiktinus terminus į terminų banką gali įtraukti, keisti ir iš jo šalinti tik tie asmenys, kurie yra nustatyti Lietuvos Respublikos terminų banko metodikoje.

5 straipsnis. Terminų banko finansavimas

Terminų bankas finansuojamas iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto.

6 straipsnis. Terminų banko viešumas

Terminų bankas yra laisvai prieinamas interneto vartotojams.

7 straipsnis. Terminų bankas ir autorių teisės

Autorių teisių taikymą terminų bankui reglamentuoja Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymas.

ANTRASIS SKIRSNIS

TERMINŲ STRAIPSNIŲ TEIKIMAS, JŲ TVIRTINIMAS IR SKELBIMAS

8 straipsnis. Terminų straipsnių teikėjai

1. Terminų straipsnius 9 straipsnio 1–3 dalyse nustatyta tvarka Kalbos komisijai teikia įgaliotos valstybės institucijos.

2. Terminų straipsnius 9 straipsnio 4–5 dalyse nustatyta tvarka Kalbos komisijai gali teikti kiti fiziniai ir juridiniai asmenys.

3. Kalbos komisijos pasiūlytose valstybės institucijose sudaromos terminijos komisijos.

4. Terminijos komisija sudaroma institucijos vadovo įsakymu iš institucijoje dirbančių specialistų ir institucijos arba kviestinio (-ų) kalbininko (-ų). Jeigu profesinė veiklos sritis prižiūrima kelių institucijų, tų institucijų vadovų bendru įsakymu gali būti kuriamos tarpžinybinės terminijos komisijos.

5. Valstybės institucijos (arba joms pavaldžios įstaigos) nustato laikotarpį, per kurį atliekama jų prižiūrimų sričių terminų inventorizacija. Inventorizacijos pagrindu ir remiantis Lietuvos Respublikos terminų banko metodikoje nustatyta sąvokų sričių klasifikacija kuriamos terminų bazės.

9 straipsnis. Terminų straipsnių teikimas Kalbos komisijai

1. Terminijos komisija posėdžiuose svarsto naujus savo institucijos prižiūrimos specialiosios veiklos srities (sričių) terminų straipsnius, taip pat siūlymus dėl terminų banke jau esančių jos kompetencijai priklausančių terminų ar jų straipsnių pakeitimo. Terminijos komisijos įvertinti, dalykiniu ir kalbos požiūriu sutvarkyti terminų straipsnių rinkiniai teikiami Kalbos komisijai.

2. Terminijos komisija turi teisę nesvarstyti pasiūlytų terminų (jų straipsnių), kurie neatitinka institucijos veiklos krypties.

3. Terminijos komisija siunčia savo atstovą (-us) į Kalbos komisijos arba pakomisės posėdį, kuriame svarstoma tos terminijos komisijos pateikta terminija.

4. Fiziniai ir juridiniai asmenys, nepriklausantys terminijos komisijoms, Kalbos komisijai gali teikti dalykiniu ir kalbos požiūriu sutvarkytus savo kaupiamų terminų straipsnių rinkinius.

5. Fiziniai ir juridiniai asmenys arba jų atstovai dalyvauja Kalbos komisijos arba Terminologijos pakomisės posėdyje, kuriame svarstoma jų pateikta terminija.

10 straipsnis. Terminų ekspertizė

1. Kalbos komisija parūpina terminų kalbinę ekspertizę, prireikus ir dalykinę ekspertizę.
2. Ginčai dėl terminų ekspertizės sprendžiami Kalbos komisijos nustatyta tvarka.

11 straipsnis. Terminų tvirtinimas ir įtraukimas į terminų banką

1. Lietuvos Respublikos teisės aktuose vartojamų arba siūlomų vartoti terminų straipsnių rinkiniai Kalbos komisijos Terminologijos pakomisės teikimu aprobuojami Kalbos komisijos posėdyje. Į posėdį kviečiami terminų ekspertai ir terminų teikėjai. Informacija apie Kalbos komisijos posėdžius, kuriuose svarstomi terminai, yra vieša.

2. Terminai (jų straipsnių rinkiniai) aprobuojami Kalbos komisijos bendru sprendimu. Kalbos komisijos aprobuotas terminas terminų banke žymimas žodžiu *aprobuotas* ar jo santrumpa *aprb*.

3. Ne teisės aktuose vartojamų arba siūlomų vartoti terminų straipsnių rinkinius, remdamasis Kalbos komisijos Terminologijos pakomisės sprendimu, Kalbos komisijos vardu pasirašo Kalbos komisijos pirmininkas. Kiekvienas toks terminas terminų banke žymimas žodžiu *teiktinas* ar jo santrumpa *tk*.

4. Lietuvos Respublikos teisės aktuose ar kitur vartojami neteiktini terminai įtraukiami į terminų banką su nuoroda į aprobuotus arba teiktinus terminus. Kiekvienas neteiktinas terminas terminų banke žymimas žodžiu *neteiktinas* ar jo santrumpa *ntk*.

5. Kalbos komisijos aprobuotų leidinių terminai į terminų banką įtraukiami Kalbos komisijos nustatyta tvarka.

12 straipsnis. Papildomas terminų skelbimas

Aprobuoti terminai papildomai skelbiami specialiame kasmetiniame Kalbos komisijos leidžiamame leidinyje.

**TREČIASIS SKIRSNIS
BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS**

13 straipsnis. Atsakomybė už terminų banko tvarkymo pažeidimus

Neteisėtas terminų banko duomenų tvarkymas užtraukia administracinę atsakomybę Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

ROLANDAS PAKSAS